

імені Вадима Гетьмана; Інститут проблем моделювання в енергетиці ім. Г.Є. Пухова Національної академії наук України [4]. Тому для залучення додаткових джерел фінансування ЗВО слід більше уваги приділити розкриттю інформації щодо показників ефективності реалізації освітньої діяльності задля підвищення значення показника міжнародного визнання.

Підсумовуючи вищенаведене, відмітимо, що запровадження нефінансової звітності ЗВО знаходиться на початковій стадії, що зумовлює потребу у науковому обґрунтуванні методологічних засад і організаційно-методичних підходів до її складання.

Тези підготовлено в рамках виконання проєкту Національного фонду досліджень України № 2020.01/0546.

Список використаних джерел

1. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>,

2. Про розподіл видатків державного бюджету між закладами вищої освіти на основі показників їх освітньої, наукової та міжнародної діяльності: постанова Кабінету Міністрів України від 24.12.2019 № 1146. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1146-2019-%D0%BF#Text>,

3. UN Global Compact (2020). Database. Official website. URL: <https://www.unglobalcompact.org/participation>,

4. UN Global Compact (2020). Our Participants. Official website. URL: <https://www.unglobalcompact.org/what-is-gc/participants/search?search%5Bcountries%5D%5B%5D=206>.

УДК 657.1:658.115

Ларікова Тетяна Віталіївна,
к. е. н., доцент кафедри обліку в кредитних і
бюджетних установах та економічного аналізу,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»,
м. Київ, Україна

ОЦІНКА АКТИВІВ ПРИ ФОРМУВАННІ ОБЛІКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ СУБ'ЄКТАМИ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ

В умовах модернізації системи бухгалтерського обліку актуальною проблемою є визначення достовірної оцінки активів при формуванні облікової інформації суб'єктами державного сектору економіки. Оцінка як складова методу бухгалтерського обліку забезпечує прозорість, зрозумілість, доступність облікових даних, що формуються у фінансовій звітності. За використанням Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі (далі – НП(С)БОДС) оцінка активів зазнала суттєвих змін, суттєво розширились її функції, урізноманітнилися види та методики розрахунку. Одним із актуальним напрямів оцінки є переоцінка активів з метою приведення

залишкової вартості об'єкта основних засобів до його справедливої вартості на річну дату балансу.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблемами реформування та побудови методологічних засад бухгалтерського обліку, в тому числі оцінки та обліку переоцінки активів суб'єктів державного сектору займалась такі вчені, як: Л.Г. Ловінська, Н.І. Сушко [1] С.В. Свірко [6] та інші. Незважаючи на значні напрацювання вчених не існує єдності поглядів щодо процедури проведення та облікового забезпечення оцінки та переоцінки активів суб'єктів державного сектору.

Система обліку нефінансових активів продовжує свій шлях реформування, у нормативних документах немає чіткого порядку визначення оцінки та поетапного відображення їх результатів в системі бухгалтерського обліку у вигляді переоцінки активів.

Нормативні документи, які регулюють порядок оцінки та облік результатів переоцінки основних засобів та нематеріальних активів є НП(С)БОДС 121 «Основні засоби» та 122 «Нематеріальні активи» [3] та розроблені до них Методичні рекомендації [4]. В процесі реформування відбувалися зміни у зазначених документах, результатом якого є неоднозначне тлумачення сутності переоцінки.

Звертаємо увагу, переоцінкою активів є господарська операція, яка передбачає приведення залишкової вартості активів до їх справедливої вартості на річну дату балансу. За нормами НП(С)БОДС 121 основними показниками для розрахунку індексу переоцінки є залишкова вартість об'єкта активів, яка за своїм порогом суттєвості відрізняється від справедливої вартості на річну дату балансу [3].

Умовами здійснення переоцінки активів є суттєва відмінність між залишковою вартістю активу від справедливої вартості. Рекомендуємо спиратись на поріг суттєвості, зокрема величина, що дорівнює 10-відсотковому відхиленню залишкової вартості об'єктів основних засобів від їх справедливої вартості.

Основними вимогами до проведення переоцінки активів є отримання рішення про проведення переоцінки від керівника установи, разом з цим таке рішення потрібно погодити з органом, якому підпорядкована бюджетна установа. Установи нижчого рівня погоджують рішення щодо проведення переоцінки з установою вищого рівня, тобто потрібно погоджувати таке рішення, із установою, яка затверджує кошторис, оскільки для проведення переоцінки потрібно залучати кошти спеціального фонду.

Залучення коштів потрібно для визначення справедливої вартості, яку здійснює суб'єкт оціночної діяльності відповідно до Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» від 12.07.2001 р. № 2658-III, де зазначено, у випадку переоцінки ОЗ для цілей бухгалтерського обліку (абз. 7 ч. 2 ст. 7 Закону № 2658) передбачено обов'язкове проведення оцінки суб'єктом оціночної діяльності [5].

Результатом оцінки є документ, що містить висновок про вартість майна та підтверджує виконані процедури з оцінки майна суб'єктом оціночної діяльності – це звіт про оцінку майна.

Звертаємо увагу, справедлива вартість – це сума, за якою установа може продати актив або оплатити зобов'язання за звичайних умов на певну дату.

В практичній діяльності постійно виникають ситуації, витрати на залучення експерта не передбачені кошторисом. Зокрема, Досвід Збройних Сил України щодо визначення справедливої вартості об'єкта основних засобів показав, що є можливість визначити справедливу вартість без залучення суб'єкта оціночної діяльності.

Військові частини для визначення вартості ОЗ використовують Методику визначення залишкової вартості майна Збройних Сил України та інших військових формувань від 29 травня 1998 р. № 759 [2], де визначення справедливої вартості не вимагає залучення експерта.

Чимало питань виникає при відображенні в системі бухгалтерського обліку результатів переоцінки, у вигляді уцінки або дооцінки. Загальні підходи визначені в Методичних рекомендаціях, де зазначено, що сума дооцінки залишкової вартості об'єкта основних засобів суб'єктом державного сектору зараховується до капіталу в дооцінках, а сума уцінки – до складу витрат звітного періоду. Дані про переоцінку (зміна вартості і суми зносу) відображаються у регістрах аналітичного обліку [4].

Однак виникають ситуації повторної переоцінки активів на річну дату. Зауважимо, в результаті повторної переоцінки, коли в обліку відображається уцінка до об'єкта активів, що в попередніх періодах були дооцінені, тоді сума дооцінки відображається як доходи у сумі, що не перевищує суми зазначеної уцінки, із зарахуванням суми перевищення до капіталу в дооцінках звітного року. Якщо до проведення уцінки відбулася дооцінка об'єкта основних засобів, то сума його уцінки зараховується на зменшення капіталу в дооцінках, але не більше суми дооцінки, із включенням різниці до складу витрат звітного періоду.

У зворотному випадку, при виникненні перевищення сум раніше проведених дооцінок об'єктів активів, яка переважає над попередньою уцінкою залишкової вартості відповідного активу. Період проведення переоцінки здійснюється щорічно у сумі, пропорційній нарахуванню амортизації, сума якої відноситься до накопиченого фінансового результату і одночасно зменшується сума капіталу у дооцінках. Також при вибутті активів зменшується вартість на всю суму залишкової вартості, що перевищує суми попередніх дооцінок цього об'єкта активу над сумою попередніх уцінок.

Підсумовуючи варто наголосити, у практичній діяльності виникає чимало проблемних питань із організаційною роботою проведення переоцінки активів, його документальним оформленням. В період проведення переоцінки важливо чітко визначити етапі переоцінки активів, назначити відповідальних осіб, створити комісію, правильно оформити документи при переоцінці (відомості, регістри, акти тощо) та достовірно показати результати переоцінки у фінансовій звітності.

Список використаних джерел

1. Ловінська Л.Г., Сушко Н.І. Тенденції реформування системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності державного сектору України. *Фінанси України*. 2012. Вип. 7. С. 84-100.

2. *Методика визначення залишкової вартості майна Збройних Сил України та інших військових формувань: постанова КМУ від 29 травня 1998 р. № 759 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/759-98-%D0%BF#Text>.*

3. *Про затвердження національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі: наказ Міністерства фінансів України від 12.10.2010 № 1202. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1017-10>.*

4. *Про затвердження Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку для суб'єктів державного сектору: наказ Міністерства фінансів України від 23.01.2015 № 11 URL: http://195.78.68.18/minfin/control/publish/article/main?art_id=407392&cat_id=407391.*

5. *Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні: закон України від 12.07.2001 № 2658-III. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2658-14>.*

6. *Свірко С.В. Модернізація бюджетного обліку як інструмент успішної інтеграції національної економіки до світового господарства. Актуальні проблеми економіки. 2014. №5. С.478-484.*

УДК 675

Мустеца Ірина Василівна,
*к. е. н., доцент кафедри обліку і оподаткування,
Чернівецький торговельно-економічний інститут
Київського національного торговельно-економічного університету,
м. Чернівці, Україна*

ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В НОВОСТВОРЕНИХ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ

У 2020 році завершується цикл реформ пов'язаний із децентралізацією влади, що призводить до виникнення нових новостворених об'єднань територіальних громад перед якими постають нові виклики і проблеми, які впливатимуть на їх розвиток і життєздатність. Проблема бюджетування, а також організації обліку в нових громадах є важливим питанням, від вирішення якого залежить своєчасність і точність управлінських рішень, а також сталий розвиток суб'єктів державного сектору.

На першому етапі об'єднання, рекомендовано громадам проведення інвентаризації майна, порядок проведення якої для органів місцевого самоврядування та оформлення результатів визначається Положенням про інвентаризацію активів та зобов'язань, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 02 вересня 2014 р. № 879 [1]. Проведення інвентаризації земельних ділянок визначається Порядком проведення інвентаризації земель, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 23 травня 2012 р. № 513 [2]. Для цього рекомендуємо створити комісію в склад якої б входили представники з кожної громади, бухгалтер, землевпорядники та інші фахівці відповідно до Положення №879.

За результатами інвентаризації органи місцевого самоврядування повинні оформити документи відповідно до наказу Міністерства фінансів України від 17 червня 2015 р. № 572 «Про затвердження типових форм для відображення